

SEMINARIUM VARADIENSIS

Anul IX
Numărul
41 (67)
APRILIE
2013

Realizat de Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Vasile, Grigore și Ioan”, Oradea

SIMPOZION NAȚIONAL STUDENTESC „Credință, răspuns și responsabilitate”

În perioada 4-6 aprilie 2013, în Aula Magna a Seminarului Teologic Greco-Catolic „Sfinții Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea a avut loc Sesiunea de Comunicări Științifice Studentești, cu titlul „Credință, răspuns și responsabilitate”. Aceasta Sesiune a fost organizată de Asociația Studentească Coriolan Tămâian, cu binecuvântarea Preasfinției sale Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea.

Sesiunea de Comunicări a început joi 4 aprilie cu salutul adresat participanților de către părintele Antoniu Chifor, rectorul Seminarului orădean, urmat de cel al directorului de Departament al Facultății de Teologie greco-catolică din Oradea, domnul Ionuț Popescu. În deschidere a luat cuvântul președintele asociației A.S.C.T.O, Daniel Piț și studentul Andrei Vucu, care au făcut o introducere în tema sesiunii de comunicări.

La această sesiune au participat: Zlotea Dorin cu lucrarea *Credința - redobândirea identității*” de la Facultatea de Teologie Ortodoxă București; Bolboacă Șofaru-Alin cu lucrarea „Ascultă, privește și taci...” de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” Universitatea “Lucian Blaga” Sibiu; Vestemean Ciprian cu lucrarea „Credința vie! Identitatea creștinului de azi” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai: Departamentul Blaj; Corde Florin cu lucrarea „Ce spune Biblia despre credință?” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică

din cadrul Universității Babeș-Bolyai: Departamentul Oradea; Bulgăr Ioan-Pompiliu cu lucrarea „Credința în viața și scrierile Episcopului Ioan Suci” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai: Departamentul Blaj; Pavel Dragoș cu lucrarea „Credința: Viața creștinului” de la Facultatea de Teologie Ortodoxă ”Episcop Dr. Vasile Coman” din cadrul Universității din Oradea; Răduică

Costel cu lucrarea „Protopopiatul greco-catolic timișorean. Manifestări culturale și spirituale la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea” de la Universitatea de Vest. Timișoara. Facultatea de Litere, Istorie și Teologie; Suci Rafael cu lucrarea „Rolul episcopilor Romano-Catolici în cadrul vieții sociale și culturale a timișorenilor 1867-

1818” de la Universitatea de Vest. Timișoara. Facultatea de Litere, Istorie și Teologie; Ciortan Marian-Dumitru cu lucrarea „Rolul reformei în viața spirituală timișoreană 1867-1918” de la Universitatea de Vest. Timișoara. Facultatea de Litere, Istorie și Teologie; Daniel Grecu cu lucrarea „Credința - adevărarea celor nădăjduite, dovada celor nevăzute” de la Facultatea de Teologie ”Andrei Șaguna” Universitatea “Lucian Blaga” Sibiu; Mădărași Ștefan cu lucrarea „Credința Maicii Domnului” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai: Departamentul Blaj; Chituță Alexandru cu lucrarea „Credința- temelie

(continuare în pag. 2)

(urmare din pag. 1)

a virtuților - în opera părintelui Dumitru Stăniloae” de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu; Alexe Angelo Maria-Iosif cu lucrarea „Credință și Liturghie” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai: Departamentul Oradea; Vucu Andrei cu lucrarea „Reflexii asupra conceptului de doxa” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai: Departamentul Oradea; Lungu Adrian cu lucrarea „Credința care mântuiește” de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad; Boje Ioan cu lucrarea „Reflexii asupra legăturii dintre credință și rațiune” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică Institutul Teologic” Ep. Dr. Alexandru Rusu” Baia-Mare; Cocora Bogdan-Doru cu lucrarea „Muzica - sursă inepuizabilă de aprofundare a credinței creștine” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai: Departamentul Oradea; Mărieș Vlăduț-Dorel cu lucrarea „Credința văzută din perspectiva Bibliei” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică Institutul Teologic „Ep. Dr. Alexandru Rusu” Baia-Mare; Gulin Marian cu lucrarea „Responsabilitatea tinerilor de astăzi pentru viața societății de mâine” de la **Departamentul de Științe Socio-Umane, Teologie, Arte - Domeniul Teologie Ortodoxă din cadrul Centrului Universitar Nord - Baia Mare**; Cernucan Vasile-Paul cu lucrarea „Indiferentismul religios, o alegere a omului contemporan în căutarea sensului existențial” de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai: Departamentul Oradea; Toporan Marian cu lucrarea „Indiferentismul religios” de la **Departamentul de Științe Socio-Umane, Teologie, Arte - Domeniul Teologie Ortodoxă din cadrul Centrului Universitar Nord - Baia Mare**; Corbu Daniel Mihai cu lucrarea „Credința, răspuns, responsabilitate” de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu; Bodea Raul-Ovidiu cu lucrarea „Credința ca etapă în dezvoltarea duhovnicească” de la Facultatea de Teologie Ortodoxă ”Episcop Dr. Vasile Coman” din cadrul Universității din Oradea

Tot în cadrul acestui eveniment, vineri 5 aprilie, a avut loc lansarea cărții „Rădăcinile creștinismului și dimensiunea lui eclesială în primele două secole”, al cărei autor este Cristian Bălănean, student în anul IV la Facultatea de Teologie greco-catolică din Oradea, prezentată de către părintele Nicolae Bodea.

La finalul sesiunii, președintele A.S.C.T.O., Daniel Piț, a înmănat diplome de participare celor care au susținut lucrări.

Evenimentul a fost organizat de Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Oradea, prin Asociația Studențească „Coriolan Tămâian”.

Daniel PIȚ
An III

EXERCIȚIILE SPIRITUALE

În perioada 24.04.2013 – 26.04.2013, vor avea loc *Exercițiile spirituale* organizate de Seminarul Teologic Greco-Catolic din Oradea, pentru toți seminariștii. Locația din acest an este **Stâna de Vale**, un cadru deosebit pentru o astfel de activitate ce permite cu adevărat retragerea personală a fiecărui participant, precum și favorizează integrarea în spiritul acestora.

Dar pentru a înțelege mai bine ce anume înseamnă aceste **exerciții** spirituale, vom preciza faptul că ele sunt retrageri pentru reculegere și meditație, care au anumite teme biblico-morale. Acestea se desfășoară într-un anumit interval de timp, de obicei 3-4 zile, însă se pot întinde și pe un interval mai mare de până la 30-40 de zile.

În aceste zile formatorul/conferențiarul expune o serie de cuvântări-subteme 3-5 într-o zi, ce au legătură cu tema principală, intercalate cu momente de rugăciune comunitară, rugăciune personală, lectură și meditație a temelor discutate. Participanții la aceste exerciții spirituale au posibilitatea pe lângă participarea liturgică, la spovadă (dacă e cazul chiar spovadă generală detaliată), la consultarea formatorilor în diferitele preocupări pentru găsirea soluțiilor potrivite pentru a aborda viața așa cum se cuvine. De asemenea se caută și o bună clarificare a opțiunii fundamentale (căsătorie/monahism/vocație preoțească) și vor fi determinate momente de discuții personale cu preotul formator/conferențiar/predicator pentru orice alte necesități spirituale.

Asemenea forme „puternice” de rugăciune și reculegere sunt propuse adesea în preajma sărbătorii Învierii Domnului Isus sau a primirii diferitelor trepte ale preoției, însă se pot propune și în alte perioade a anului, pentru anumite grupuri, ce au în comun fie vârsta, fie alte preocupări precum: pregătirea pentru căsătorie, perioada de concediu ori altele.

Tema exercițiilor spirituale din primăvara acestui an este **„Credința vine din ascultare”**, temă ce se leagă de Anul Credinței stabilit de către Benedict al XVI-lea, iar predicatorul exercițiilor spirituale este **Părintele Cristian Crișan** – Rector al Misiunii Greco-Catolice Române din Paris.

„Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste” să ne apropiem de Domnul!

Vlad-Traian HIRIȘ,
Teologie Pastorală, Anul III

MUZICA SACRA ÎN DOCUMENTELE MAGISTERIALE

Introducere

„Tradiția muzicală a Bisericii universale constituie o comoară de o valoare inestimabilă și ea are întâietate asupra altor expresii ale artei mai ales pentru faptul că, unit cu cuvintele, cântul sacru constituie o parte necesară și integrantă a liturgiei solemne. Cântul și muzica își îndeplinesc funcția de semne într-un mod cu atât mai semnificativ cu cât sunt mai strâns legate de acțiunea liturgică, după trei criterii principale: frumusețea expresivă a rugăciunii, participarea unanimă a adunării în momentele stabilite și caracterul solemn al celebrării” (1).

Calitatea de „cântare” a slujbei creștine în general și a celei răsăritene în special, poate fi urmărită până în primele secole ale erei creștine. Aceasta ar putea fi considerată o moștenire și tot odată o continuare a tradiției sinagogale, muzica fiind prezentă mereu în cultul ebraic și mai apoi preluată și în cel creștin - mai ales cel răsăritean. Vorbind despre „cântarea liturgică” există uneori și tendința de a se acorda o pondere mult mai scăzută ei și chiar de a uita cel de de al doilea termen, liturgicul tratându-se oarecum exclusiv cu cântarea în sine (2).

Scrierile Sfinților Părinți despre muzică

Sf. Niceta condamnă pe cei care refuză cântarea psalmilor și a laudelor. În tratatul său despre muzică face o diferență între cântat și strigătul care se folosește la teatru. Așa cum se deosebește căldura de frig, așa se deosebește cel ce tace de cel ce vorbește, fiind imposibil a aduce laudă lui Dumnezeu prin tăcere. Psalmii sunt recomandați aici fiind rugăciunea esențială de preamărire a lui Dumnezeu, fiind o delectare între hrana spirituală oferită de lecturi și răcorirea adusă prin rugăciune. Asemenea celor trei tineri care într-un glas au laudat pe Domnul în cuptorul încins și noi ca dintr-o gură să scoatem același glas al psalmilor și să facem toți deodată aceeași schimbare a vocii. Iar cel ce nu se poate acomoda celorlalți, mai bine să tacă, sau să cânte mai încet decât să asurzească pe ceilalți cu vocea lui strigătoare; căci astfel va împlini cum se cade și datoria slujbei și nu va conturba nici adunarea fraților care cântă, căci nu toți au o voce melodioasă și plăcută (3).

Sf. Augustin a tratat despre muzică în șase cărți ale sale, fiind influențat bineînțeles și de mentalitatea și formarea primită în școlile de retorică ale timpului. Pentru el inclusiv astrele produc muzică, o muzică imperceptibilă nouă. Nici o altă disciplină nu mai conține ceva armonios ca și muzica. Muzica înseamnă a modula și este în strânsă legătură cu dansul, fiind o formă superioară de a te manifesta. Sunetele provin din interior, este prezentă adeziunea sufletului la lauda adusă de trup prin intermediul sunetelor care pot să transmită diferite stări emoționale (4).

Istoricii Sozomen și Teodoret menționează în opere lor faptul că sirienii la serviciul divin imnurile Sf. Efreem despre Fecioara Maria. Acesta compune 97 de imne cu caracter

dogmatic, îndreptate împotriva ereticilor timpului.

Sf. Ciprian în tratul său „De oratione” vorbește depre cântarea liturgică făcând aluzie mai ales la vechimea cântării Lumină lină. Această cântare fiind o cântare cu caracter prea expres trinitar pentru a nu intui că acesta i-a găsit o întrebuintare în cadrul cultului (5).

Așa cum era de așteptat cântarea liturgică nu a fost menționată doar de anumiți autori în cadrul operelor lor. Încununarea vine odată cu combatere ereziilor în cadrul primelor șapte Sinoade Ecumenice (în această perioadă temporală intrând și sinoadele locale) când Biserica era încă nedevizată. În general, destul de multe canoane cu referire la cântarea bisericească au fost elaborate în această perioadă. Canoanele pot fi corelate cu caracterul biblic al cântării bisericești în general, care constituie un aspect definitoriu al acesteia. Sinodul de la Laodiceea în canonul 59 recomandă ca în Biserică să se cânte doar cântări autorizate (canonice). Canonul 81 al Sinodului VI Ecumenic recomandă, împotriva ereziei monofizite să se cânte doar cu cuvintele convenite și fără nici un alt fel de adaus nelegiuit (6).

Perioada patristică se încheie cu Sf. Ioan Damaschinul, ultimul mare Sfânt Părinte, care și-a adus contribuția în domeniul teologiei cu o serie de scrieri între care se găsesc și anumite teme dedicate exclusiv muzicii. În acest domeniu a fost destul de vestit în timpul său, el realizând o întoarcere la prosodia clasică și încearcă să unească itmul cu metrul în unele poezii. Prin lucrarea sa „Elemente de bază ale Octoiului” (atribuită lui), aduce o îmbunătățire consistentă facilitând practicarea cântării liturgice în cadrul cultului divin. Deși unele cântări liturgice existau și înainte de el, meritul său este acela că le-a adunat, stilizat, organizat pe cele 8 glasuri antice, și a încheiat astfel octoiul în forma în care o avem noi astăzi. De la el au rămas cele mai multe antifoane și dogmatice (7).

Muzica bisericească în atenția teologilor și sinoadelor post patristice

Deși perioada patristică se încheie odată cu Sf. Ioan Damaschinul muzica a rămas în continuare una din tematicile care vor preocupa intens umanitatea. După reforma realizată de papa Grigorie Dialogul în cadrul liturgiei latine prezentă în cartea sa „antifonar” cu ajutorul căreia se va răspândii în tot Apusul, reforma sa în acest domeniu va fi continuată de mai mulți teologi. În tratatul „Musica enchiridis”, atribuit călugărului benedictin Hucbald de la Saint Amand, Flandra sunt prezentate regulile (timpul și măsura cântării armonice. Îmbunătățiri ulterioare ale sistemului cum ar fi: simplificarea liniilor și precizarea scării muzicale sunt datorate unui alt călugăr benedictin, Guido de Arezzo, permițând astfel dezvoltarea muzicii armonice (8).

Secolul XVI aduce cu el Reforma lui Martin Luther care a dat naștere Bisericilor protestante. Muzica

(continuare în pag. 4)

(urmare din pag. 3)

nu a scăpat nici ea din atenția acestui reformator, putând afirma că el a dat primele definiții cu privire la rolul muzii în liturgia acestor Biserici. „Muzica este un dar divin”, afirma Luther pe urmele maestrului său Sf. Augustin. De acum înainte muzica, pe care toți o cântă în cor la liturgie, cu melodiile sale simple și emoționante, cunoscute încă înainte de a învăța să vorbească. Se cântă bineînțeles la biserică sau acasă, pe stradă sau la școală și chiar pe stradă pentru că orașele plătesc un ansamblu de muzicieni municipali care să cânte din turnul primăriei. Cantatele duminicale erau considerate o reluare a predicii din anvon, din balcon organistul predica așa cum o făcea pastorul de la amvon (9).

Istoria polifoniei vocale din veacul al XVI-lea este dominată de figura italian Giovanni Pierluigi da Palestrina. Rolul lui a fost însă exagerat într-o anumită măsură în legătură cu îndreptarea cântării bisericești polifonice (10). Luptele dintre forțele progresiste și cele reacționare din perioada Renașterii nu s-a manifestat, poate, cu atâta ascutime ca la Roma, oraș al papei, înapoiat economic care nu era altceva decât „orașul papal”, bastion al celui mai reacționar catolicism. Biserica, pentru a consolida poziția sa angaja în serviciul papei mari maeștrii ai polifoniei franco-flamande, iar mai târziu și reprezentanți ai școlii polifonice itliene. Contrareforma a fost o mișcare reacționară pentru a contracara loviturile date de protestantism (11). Sinodul de la Trident a fost sesizat cu privire la decadența muzicii iar acesta a adunat materiale pentru a dezbate și a lua o hotărâre în privința cântării bisericești. În cele din urmă chestiunea a fost lăsată de conciliu în seama sinoadelor locale și a episcopilor.

Mult mai târziu, abea în anul 1903, papa Pius al X-lea prin scrisoarea „Motu proprio” hotărâ condițiile muzicii bisericești, determinând întoarcerea din lumea apuseană la vechile modele de polifonie vocală religioasă. Cam în aceeași perioadă, anul 1865, domnitorul Al. Ioan Cuza hotărâ introducerea corurilor vocale în bisericile din România. Astfel practica polifoniei cântării religioase apuseană a pătruns și în România prin intermediul influențelor rusești (12).

Problema muzicii în cadrul cântării bisericești va fi tratată și în cadrul ultimului Sinod, Vatican II, unde s-a acordat o atenție deosebită acestei teme, conferindu-se un capitol în cadrul constituției despre liturgie „Sacrosantum Concilium”. În cadrul acestei constituții s-a reafirmat prioritatea muzicii față de celelalte forme de artă și importanța ei în cadrul cultului divin. Nu trebuie neglijat patrimoniul Bisericilor particulare prezente în cadrul Bisericii Catolice, acestea putându-se manifesta în continuare folosind muzica specifică tradiției locale. În ceea ce-i privește pe misionari ei trebuie să adapteze cultul la simțămintele popoarelor în care își desfășoară misiunea. Instrumentele sunt admise în bisericile de rit latin cu consințământul autorității superioare, orga ocupând un loc primordial. Bineînțeles sinodul nu a omis nici pe muzicieni, care trebuie ajutați să desfășoare o activitate

înfloritoare dar mai înainte de aceasta Biserica trebuind să descopere și să încurajeze talentele (13).

Concluzii

Așa cum se poate vedea mai sus muzica a însoțit evoluția Bisericii încă de la începuturile ei. Biserica se va inspira mai întâi din muzica sinagogală iar mai apoi își dezvoltă o evoluție muzicală proprie. De aceea muzica a fost unul dintre subiectele nelipsite din lucrările Sfinților Părinți și a celorlalți teologi chiar dacă într-un mod mai puțin explicit, cel puțin anumite domenii tratate fiind indisolubil legate de muzica sacră. Sinoadele Ecumenice și locale au dat hotărâri cu privire la muzica bisericească ultimul fiind Vatican II, care a acordat o atenție deosebită acestui domeniu .

În ceea ce privește muzica bisericească, aceasta este un tezaur inepuizabil și cu siguranță că vor mai fi emise documente magisteriale cu privire la ea sau dacă nu ea va fi mereu în atenția teologilor și nu numai.

Răzvan Nistor CHIVULESCU,
Anul IV

(1) *Catehismul Bisericii Catolice*, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, București, 1993, p. 259; (2) Cf. GRĂJDIAN Vasile, *Teologia cântării liturgice în Biserica Ortodoxă*, Ed. Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Sibiu, 2000, p. 25; (3) Cf. TĂUTU Aloisiu Ludovic, *Sfântul Niceta de Remesiana*, Ed. Logos 94, Oradea, 1995, p. 84-92; (4) Cf. Sf. Augustin, *De Musica*, Ed. Univers, București, 2000, p. 57-63; (5) Cf. VINTILESCU Petre, *Poezia immografică în cărțile de ritual și cântarea bisericească*, Ed. Pace, București, 1937, pp. 38-44; (6) Cf. GRĂJDIAN Vasile, *Teologia cântării liturgice*, pp. 151, 154-155; (7) Cf. VOICU Constantin, *Patrologie și literatură postpatristică*, vol. III, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010, p. 105; (8) Cf. VINTILESCU Petre, *Poezia immografică*, pp. 252-255; (9) Cf. CORBIN Alain ed., *Istoria creștinismului*, CANTANGREL Gilles, *Noi orizonturi de sensibilitate*, ed. Rosetti Educational, București, 2010, pp. 360-364; (10) Cf. VINTILESCU Petre, *Poezia immografică*, p. 256; (11) Cf. GRUBER R. I., *Istoria muzicii universale*, vol. II, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R., București, 1963, pp. 85-93. (12) Cf. VINTILESCU Petre, *Poezia immografică*, pp. 256-261; (13) Cf. Conciliul Vatican II, *Sacrosantum Concilium*, *Muzica sacră*, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, București, 2000, pp. 38-40.

Bibilografie

Augustin Sf., *De Musica*, Ed. Univers, București, 2000; *Catehismul Bisericii Catolice*, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, București, 1993; Conciliul Vatican II, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, București, 2000; CORBIN Alain ed., *Istoria creștinismului*, CANTANGREL Gilles, *Noi orizonturi de sensibilitate*, ed. Rosetti Educational, București, 2010; GRĂJDIAN Vasile, *Teologia cântării liturgice în Biserica Ortodoxă*, Ed. Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Sibiu, 2000; GRUBER R. I., *Istoria muzicii universale*, vol. II, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R., București, 1963; VINTILESCU Petre, *Poezia immografică în cărțile de ritual și cântarea bisericească*, Ed. Pace, București, 1937; VOICU Constantin, *Patrologie și literatură postpatristică*, vol. III, Ed. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010; TĂUTU Aloisiu Ludovic, *Sfântul Niceta de Remesiana*, Ed. Logos 94, Oradea, 1995.

POSTUL MARE

Timp al convertirii și penitenței (II)

Continuând reflecția noastră asupra convertirii și penitenței, trebuie să observăm că eficacitatea penitenței autentice care constă în convertirea inimii și îndreptarea ei către Dumnezeu, se poate pierde dacă ne lăsăm frecvent pradă ispitei și uităm sau nu conștientizăm, că păcatul este personal și fiecare în mod individual trebuie să luptăm împotriva lui.

Dumnezeu vrea ca păcătosul să se convertească și să trăiască, dar el trebuie să coopereze la aceasta prin căință și opere penitențiale.

Păcatul - afirmă Ioan Paul al II-lea este un act personal, deoarece este un act liber al persoanei ca individ, nu al unui grup sau al unei comunități, astfel că nu există nimic mai personal, și mai netransferabil în om, decât meritul virtuții și responsabilitatea vinovăției.

Păcatul lasă în suflet o urmă care trebuie ștersă, cu durere dar și cu multă iubire.

Pe de altă parte, cu toate că păcatul reprezintă întotdeauna o ofensă personală adusă lui Dumnezeu, el lasă urme și în persoanele din apropierea noastră. Noi influențăm în bine sau în rău pe cei ce vin în contact cu noi, în biserică și în lume. Cu alte cuvinte, nu există păcat oarecare, fie el cel mai intim și mai ascuns, strict individual, care să-l afecteze exclusiv pe cel care l-a comis.

Orice păcat se repercutează cu o intensitate, mai mare sau mai mică, asupra întregului corp ecleziastic, asupra întregii familii umane.

De aceea, este un har, de la Dumnezeu, pe care trebuie să-l cerem în rugăciunile noastre, acela de a avea conștiința păcatului și a nu înceta să ne căim pentru păcatele noastre trecute, și să le demascăm pe cele prezente, chiar dacă ar fi vorba numai de imperfecțiuni sau de o lipsă de iubire.

Este un har faptul că putem spune și noi din toată inima „îmi cunosc fărădelegile mele și păcatul meu înaintea mea este pururea”.

În lumea de astăzi puternic secularizată, se vede cu claritate și am putea spune, cu o intensitate dureroasă, ca o caracteristică a acestei lumi, pierderea conștiinței păcatului.

De aceea, noi care ne bucurăm de acest har al Domnului, pe lângă alte fapte penitențiale, cum sunt: mortificările despre care am vorbit în cateheza anterioară, faptele de caritate (pomene etc.), un rol important, între aceste fapte, îl are confesiunea sau mărturisirea păcatelor.

În sacramentul penitenței confesionale cerem iertare pentru păcatele noastre.

Postul Mare este un timp potrivit pentru a avea grijă de modul de a primi sacramentul penitenței confesionale, această întâlnire cu Hristos, prezent în

persoana preotului, întâlnire mereu unică și diversă.

În acest sacrament, Isus ne întâmpină ca un Bun Păstor, ne înțelege, ne iartă, ne vindecă, ne purifică, ne întărește.

Când ne apropiem de acest sacrament, trebuie să ne gândim înainte de toate la Hristos. El trebuie să fie centrul actului sacramental, iar gloria Domnului și iubirea pentru El trebuie să conteze mai mult decât păcatele noastre. Trebuie să ne uităm mai mult la Isus decât la noi înșine, mai mult la bunătatea și milostivirea Lui decât la mizeria noastră, căci viața interioară (pe care trebuie să o întărim, să o facem să crească) este un dialog de iubire în care Dumnezeu este întotdeauna punctul de referință.

Atunci când ne hotărâm să ne mărturisim păcatele noi ne asemănăm „fiului risipitor”, care se hotărăște să se întoarcă la casa Tatălui – pornește pe drumul de întoarcere împins de trista situație în care se află, apăsător de conștiința păcatului său: „Nu sunt demn să mă numești fiu al tău”.

Dar o dată hotărât și pornit pe drumul de întoarcere, nimic nu-l mai poate opri, pe măsură ce se apropie de casa părintească, recunoaște cu nostalgie toate lucrurile căminului unde s-a născut și a copilărit, și vede în îndepărtare chipul inconfundabil al tatălui care îi iese în întâmpinare. Deoarece un singur lucru este important: *întâlnirea*.

Fiecare confesiune, spune Ioan Paul al II-lea, este o apropiere de sfințenia lui Dumnezeu, o nouă întâlnire cu propriul adevăr interior, tulburat și schimbat de păcat, o eliberare și în același timp o recuperare a bucuriei pierdute, a bucuriei de a fi mântuit, pe care, în zilele noastre, mulți semenii ai noștri au încetat să o mai simtă, deoarece s-a pierdut, defapt conștiința păcatului.

Noi trebuie să căutăm să resimțim această bucurie, împreună cu nostalgia de Dumnezeu, și să ne apropiem de El care ne așteaptă. Trebuie să simțim dorința de a ne întâlni singuri cu Domnul, cât mai des cu putință, pentru a trece asupra lui întreaga povară a păcatelor noastre manifestate atât în activitatea noastră de zi cu zi cât și în relațiile cu ceilalți în însăși viața noastră spirituală.

Această strădanie de concentrare a confesiunii asupra lui Hristos este importantă pentru evitarea căderii în rutină, a mărturisirilor superficiale.

„Miluiește-mă Dumnezeule după mare mila ta, și după mulțimea îndurărilor Tale, șterge fărădelegea mea; și de păcatul meu curățește-mă ...” (Ps. 50).

Pr. Anton RUS
Spiritualul Seminarului

MEDITAȚIE BIBLICĂ (ISAIA 53)

În această perioadă a postului Mare, Biserica ne invită și totodată ne propune spre meditare diferite texte scripturistice pentru a înțelege mai bine misterul suferinței lui Hristos, al slujirii și al jertfei Sale. În cele ce urmează aș dori să mă opresc asupra figurii Robului sau (a Slujitorului) care suferă întâlnită în profeția lui Isaia, de fapt o prefigurarea a pătimirii, a morții și a învierii lui Mesia. Și oficiul bizantin al Vecerniei din Vinerea Mare are în componența sa acest cântec al Slugii, al Servitorului.

Însă înainte de a intra în meditare propriu zisă a acestui text, aș dori să schițez în câteva linii portretul profetului Isaia și profețiile acestuia.

Se cunosc destul de puține lucruri despre acest profet. Isaia a trăit în sec. al VIII-lea î. Cr. Probabil că era originar din Ierusalim, de rang înalt, vorbește de la egal la egal cu regii, îi sfătuiește în politica internațională și cunoaște foarte bine mediile înțelepților. Numele lui vine de la rădăcina ebraică *yasha* care înseamnă *a ajuta*, *a salva*, dar care poate semnifica totodată *Yahve mântuiește*. Isaia a fost căsătorit cu o profetesă și a avut probabil doi copii. Slujirea lui începe la moartea regelui Ozias în jurul anului 740 și se încheie sub Ezechias, puțin după anul 700 î. Cr.

Profețiile sale denunță păcatele poporului ales și, cu toate că îl amenință cu mânia divină, îl consolează cu promisiunile Sale. Rolul lui Isaia, al profetilor în general era, nu să stigmatizeze slăbiciunile poporului Israel, ci pentru a le trezi conștiința și a le arata propriile greșeli, pentru a-i îndemna să se întoarcă spre Cel care îi așteaptă mereu cu îndurare.

Acest cântec al „Robului care suferă” din Is 53, este de o mare importanță teologică. Este un text destul de dificil, însă trebuie să evităm să ne lăsăm impresionați de anumite forme de exprimare care ne pot deruta sau provoca. Trebuie să intrăm în ”lumea textului”, într-o lume care ni se oferă, într-un context cultural și religios care este diferit de cel în care trăim noi astăzi.

Cum spuneam la început acest text evocă figura misionară a lui Isus, misiunea sa desăvârșită și mântuitoare. Ne pune înaintea ochilor ceea ce va însemna întregul drum pascal.

Moise și mulți profeti au anunțat că „*Hristos trebuia să sufere și să învie din morți a treia zi și să fie predicată convertirea în numele lui spre iertarea păcatelor la toate popoarele. Începând din Ierusalim*” Misterul lui Hristos de la umilință la înălțare, este un mister de schimb oneros și de solidaritate; Robul ia asupra sa păcatele noastre, iar noi primim de la el dreptatea și iertarea.

Din citirea textului se degajă figura unui om umilit, înjosit, zdrobit de o judecată umană și religioasă

negativă, însă dacă citim acest text în ansamblu ne dăm seama că acest Rob al lui Dumnezeu a fost investit cu o misiune foarte particulară. În primul rând, El este „ales” de Domnul iar misiunea sa este definită ca fiind una salvatoare, mai întâi pentru cei pierduți ai casei lui Israel, iar mai apoi devine lumină pentru neamuri. Neamuri în sensul, de non iudei, adică de păgâni. În ultima parte a acestui poem îl vedem pe Rob care îndură persecuția din partea oamenilor, dar care este fidel până la sfârșitul misiunii sale. Suferința și moartea Slugii care își oferă viața ca jertfă pentru păcatele lumii.

Acest titlu de „rob care suferă” este oarecum o contradicție, un scandal pentru lumea noastră de azi care caută în mod contrar să nu sufere și să nu servească, să nu slujească. Care dintre noi ar accepta să devină un rob care suferă, un anonim în slujba altora, împotriva curentului.

A se face servitor, în sensul de a face un serviciu, să fi umilit și să mai și sufere pentru greșeala altora... nu ar fi altceva în viziunea lumii de azi decât o slăbiciune, o nedreptate, chiar o nebunie. Cine ar alege, liber fiind, această cale a renunțării și a auto-pedepsirii? A accepta această suferință în sens creștin ar însemna să recunoști și să faci penitență. Această cale a sacrificiului, dincolo de orice complăcere în durere, nu este oare o cale de convertire?

În textul nostru Dumnezeu este cel care vorbește, iar Robul său dă mărturie. Mântuirea lumii va trece prin suferința unei Slugii exemplare, ceea ce era de altfel ceva nou în contextul pre-pascal. Este cu siguranță vorba despre un proiect divin. A suferi nu apare ca o sancțiune, ci ca o încercare permisă de Dumnezeu și liber asumată de slujitor duce la însuși Dumnezeu. Textul ne spune: „*El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănilor Lui noi toți ne-am vindecat*” Is 53, 5

Dar cine este această sluga, acest rob, acest servitor?

Sensul de rob nu trebuie înțeles aici ca relația dintre un stăpân/și un sclav, ci în sensul unei slujiri împlinită de un apropiat, care servește cauzei unui prieten. În limba ebraică acest cuvânt „rob” poate semnifica și suflu sau vânt. Chiar și Avraam și Moise au fost numiți servi. Potrivit concepției și tradiției iudaice, acest Rob care suferă nu este nimeni altul decât Poporul Israel, care în acel moment se afla în exil. Unii în schimb văd în acest rob un descendent al lui David anunțat în Is 11, însă ideea unui Mesia suferind era inacceptabilă pentru orice iudeu.

Pentru creștini, în lumina răstignirii și învierii lui Isus, acest Servitor îl prefigurează clar pe Hristos, străpuns pentru păcatele noastre.

(continuare în pag. 7)

De ce trebuia acesta să sufere?

Dumnezeu, care este creatorul cerului și al pământului putea decide să evite suferința robului său chiar mai mult putea să eradicizeze orice suferință în mod definitiv. Este de altfel și tripla provocare a lui Hristos pe drumul calvarului: „*Să se salveze pe sine însuși dacă este el Hristosul lui Dumnezeu*”, strigau cărturarii în Luca 23, 35, apoi soldații romani care reiau: „*Dacă ești Regele iudeilor, salvează-te pe tine însuși*” Lc 23, 37 și în final, pe cruce, blestemul ultim al tâlharului cel rău „*Nu ești tu Hristosul? Mântuiește-te pe tine însuși și pe noi*”

A te sustrage însă din fața suferinței nu este în planul lui Dumnezeu, (chiar cu riscul de a clătina credința multora). Prezența suferinței pe pământ, permisă de Dumnezeu rămâne un mister. Dar suferința acceptată este un mister mântuitor, care a intrat în lume odată cu păcatul lui Adam.

Și astfel suferința este aici. Dumnezeu o deplânge, nu o dorește, însă nu se eschivează, ci dimpotrivă o înfruntă. În acest poem din profetul Isaia, se precizează clar că acest Rob acceptă în liniște încercarea, chiar dacă nu este vinovat de nimic.

Suferința nu este o pedeapsă și nu trebuie să căutăm vreo vină la cel care suferă. Încercările îi ating atât pe cei vinovați cât și pe cei inocenți. Robul ales de însuși Dumnezeu va suferi, trebuie să sufere... este scris și anunțat. Dacă Robul lui Dumnezeu căuta să evite suferința, ar fi rămas sclavul acestei lumi, colaborând cu preocupările sale materiale, căutând confortul chiar cu riscul de a-și uita misiunea mântuitoare la care a fost trimis. Acceptând jertfa aceasta, Robul care suferă semnifică chiar prezența lui Dumnezeu în această lume.

Textele profetului Isaia anunță faptul că această slugă care suferă este o victimă, care prin ascultarea față de Dumnezeu trebuie să traverseze suferința și acceptând-o chiar să-și dea viața. În încercarea sa, Dumnezeu nu-l va abandona, ci-l va susține, îi va da Spiritul său, si-i promite că va vedea lumina și chiar că va deveni el însuși lumină pentru neamuri.

Planul lui Dumnezeu nu este așadar unul al suferinței, ci un plan de eliberare care se dezvăluie atunci când Robul său acceptă să facă voia Sa chiar cu riscul de a suferi.

Aceasta este misiunea Robului care suferă. Acesta ar putea fi răspunsul fiecăruia dintre noi la suferințele de azi.

Ioan Paul al II-lea spunea despre acest cântec al robului care suferă că este a 5 a Evanghelie, pentru că Patima lui Hristos este evocată la fel ca la ceilalți patru evangheliști.

Pr. Antoniu Titus CHIFOR,
Rectorul Seminarului

DESPRE TIMPUL SACRU ȘI PROFAN Reflecție personală...

Astăzi, în Biserică, se pune tot mai mult problema secularizării. Lumea devine tot mai profană, sacrul fiind ignorat sau chiar respins. Cred eu, din ceea ce se observă, sacrul nu dispare în profan, el se camuflează. Omul de azi, a uitat sau nu mai vrea să audă, de timpul sacru, al sărbătorilor liturgice. Acest timp, uitat/ eliminat, nu dispare fără să aibă efecte. El lasă un gol care se umple cu celebrări sub alte aspecte. Același timp sacru petrecut o dată la Biserică, acum se petrece în Mall sau în Super-market. Timpul „actualiei duminici” (văzută ca odihnă, timp liber oferit prin lege) este folosit pentru alte ocupații care aproape dau aspectul unui ritual (shooping, coafor, pescuit, etc.) care ia locul „fostei duminici”.

A căuta vinovați, e ușor și totodată fără sens dacă nu se aduc soluții. Totuși, cred ca diviziunea între membrii unei comunități, a dus la un individualism foarte puternic. În societatea de azi cu greu mai găsim un spirit comunitar, vorbesc despre asta nu ca unul care aș fi cunoscut un spirit comunitar ideal pe care să îl evoc, ci pentru că lipsa, de orice fel, se simte.

Cultul personalității (care ia proporții chiar și în biserică), a dus la o individualizare atât de puternică, încât omul nu mai caută comuniunea ci caută o independență pe care o înțelege prin a se lipsi de celălalt și/sau al domina. Totuși trăim parcă un paradox deoarece, deși din punct de vedere al apartenenței la un cult, „credinciosul” nu mai împărtășește aceleași convingeri cu „celălalt”, el totuși caută o comuniune care trece la planul material. Această comuniune are o nuanță diferită pentru că este practic o comuniune pentru a face concurență. E acel spirit (necurat) care te atrage spre dorința de posesiune. Diferența față de comuniunea creștină e că în această lume care o numim „de azi”, celălalt e căutat pentru a fi folosit. Timpul capătă această calitate, de a fi bun, doar atunci

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

când aduce o dată cu trecerea lui, avantaje în special materiale sau de imagine a ego-ului. Pentru un adevărat creștin, timpul sacru, trebuie sau ar trebui să fie, ca o ruptură, o discontinuitate a kronos-ului (a acestui timp care singura lui misiune e să treacă), care face ca omul să se elibereze din timpul materiei (pentru că timpul e doar acolo unde e materie, e condiționat de mișcarea materiei), fiind transpus în kairos, timpul „ne trecător”, adică o pregustare a veșniciei (care o putem experimenta în celebrările liturgice)

Ceea ce societatea de azi promovează este exact contrariul (îl cunoaștem pe maestrul minciuni, cel care inversează totul), deși din aceeași nevoie a omului de a se elibera și a-și sacraliza o parte din timp, el (omul) se afundă tot mai mult în empiric, căutând să dobândească materie, dar totdeauna mai multă decât celălalt. Dacă la un creștin „a avea” se raportează mereu la Creator, la omul promovat azi, raportarea e făcută față de creatură, ceea ce-l reduce la a poseda.

Totuși, acestei societăți, „de azi”, nu putem să îi amputăm întreaga vină, pentru că nu este pe deplin a lor (a acelor care au denaturat adevăratul sens al sacrului). Părtași acestei vine sunt cei care ar trebuie să ofere alternative. Sunt acei „promotori” ai sacrului care, nu au o viziune clară despre misiunea lor. Mă refer la acei evanghelizatori (cinste celor care nu-s așa), care transmit Evanghelia cu statut de poștași. Suntem entități care în creștere și dezvoltare, imităm, copiem exemplul celor mai în etate decât noi. Putem să evocăm exemplul copiilor care imită părinții - aceasta este singura metodă de învățare a celor foarte mici (copilul la început nici cuvintele nu le cunoaște ci le corelează cu gesturile, cu faptele). Aduc deci, argumente în favoarea importanței faptelor, care să exprime ceea ce predică, nu să contrazică.

Acestor situații care le experimentăm, a le găsi mereu vine și vina este ușor, ceea ce ne creează o dificultate este găsirea de soluții potrivite. Expun aici o părere a unor persoane (dintre cei „care nu-s așa”), părere care o împărtășesc și eu. E nevoie de o construcție a vieții bisericii, în situația de acum nu mai poate fi vorba de o reconstrucție. Această construcție are nevoie de un fundament solid. Fundament care se construiește pornind de la fiecare „eu”, eu care trebuie să îmi corelez faptele în funcție de ceea ce predic. Evanghelia în primul rând trăită pentru a putea fi împărtășită.

Această atitudine, trebuie adoptată, aici și acum, în rândurile clericilor dar și a credincioșilor, membrii ai aceleiași Biserici.

Revin la relația timp sacru-profan. Dacă am reușit să ne dăm seama de starea în care ne aflăm, aș propune celor care vestesc Evanghelia, să își formeze o viziune clară despre misiunea lor. Adevărul predicat de Hristos, nu constrânge, nu ne afundă în rigorism, El, adevărul, eliberează. Rolul religiei și al preotului, este acela de a dezvrăji lumea, iar păcatul cel mai mare care îl poate săvârșii un cleric este acela de a-i afunda pe oameni în ceața necunoașterii și a intensifica această stare de confuzie, prin necorelarea faptelor lor, la Cuvântul predicat.

Această denaturare a adevăratului timp sacru, a semnificației acestuia o observăm, tocmai în preajma sărbătorilor. Vedem cum de Crăciun sau Paști, de exemplu, imaginea prin care se promovează sărbătoarea este: Moș Crăciun sau iepurașul. Deci este o imagine comercială. Este grav ca noi, cei care ne declarăm creștini să rămânem indiferenți la această realitate. Sărbătoarea creștină, a devenit o sărbătoare comercială, o sărbătoare mai mult cu caracter profan, ancorată în materie, o sărbătoare la nivel epidermic care nu mai coboară în profunzimea ființei (redușă doar la cadouri, la „văruirea mormintelor”). Aici, e nevoie de o alternativă, care o putem aduce. Nu e nevoie să luptăm împotriva iepurașului de Paști ci să promovăm imaginea Învierii Domnului. Trăim în „epoca Facebook”, unde imaginea este cea care face impresie. E foarte important ce promovăm, ce învățăm, ce transmitem lumii; revenim iar la obligativitatea de a oferi un model. Copiii trebuie să îl cunoască pe pruncul Isus, nu atât pe Moș Crăciun.

Trebuie să ne alarmeze, rapiditatea cu care se denaturează sensul sărbătorilor. Deci e nevoie și de o reacție tot atât de rapidă, cu o aceeași intensitate. E vorba de a ne demonstra în primul rând nouă, ce înseamnă adevărata sărbătoare, ce sărbătorim de fapt. E nevoie să ne manifestăm credința, exprimându-o (căci e imposibil să ne bucurăm fără a împărtăși altora) în conformitate cu Adevărul, să promovăm o adevărată imagine a lui Hristos Înviat, în primul rând în noi.

Daniel PIȚ,
Anul III

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Coordonator: pr. Antoniu CHIFOR

Redactor: Daniel PIȚ

Din redacție: Răzvan CHIVULESCU,
Alexandru FARC, Andrei VUCU, Antoniu SUCIU

ADRESA REDACȚIEI

Seminarul Teologic Greco-Catolic,

Parcul Traian, 20, Oradea, Bihor, România.

E-mail: seminarium2004@yahoo.com

www.seminaroradea.ro